

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва та ветеринарії

**Кафедра годівлі
сіськогосподарських тварин
та водних біоресурсів**

МЕТОДИКА ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ

Програма

навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i><u>Третій (освітньо-науковий)</u></i>
Галузь знань	<i><u>20 Аграрні науки та продовольство</u></i>
Спеціальність	<i>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</i>
Освітня кваліфікація	<i>Доктор філософії з технології виробництва і переробки продукції тваринництва</i>

Вінниця 2021

Сироватко К.М. Методика дослідної справи. Програма навчальної дисципліни підготовки здобувачів галузі знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ступеня вищої освіти: доктор філософії. Вінниця: ВНАУ, 2021. 16 С.

Рецензенти:

Яремчук О.С., доктор с.-г. наук, професор кафедри розведення с.-г. тварин і зоогігієни;

Вербельчук Т. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва, ЖНАЕУ

Програма визначає зміст, обсяг і вимоги до вивчення дисципліни відповідно до вимог державних стандартів освіти. Програма дисципліни «Методика дослідної справи» містить структуру всього курсу за всіма видами робіт (лекції, практичні заняття та самостійна робота).

Призначена для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня.

Розглянуто і рекомендовано до друку науково-методичною комісією Вінницького національного аграрного університету (протокол № 9 від 27 квітня 2021 р).

3 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів –5</p> <p>Кількість атестацій- 2</p> <p>Загальна кількість годин - 150</p>	<p>Галузь знань <i>20 "Аграрні науки та продовольство"</i></p> <p>Спеціальність <i>204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»</i></p> <p>Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти (доктор філософії)</p>	Нормативна	
		<i>Курс підготовки:</i>	
		1	1
		<i>Семестр</i>	
		2	2
		<i>Лекції</i>	
		16	4
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16	4
		<i>Самостійна робота</i>	
118	142		
Вид контролю: іспит			

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика дослідної справи» - це дисципліна, яка формує комплексний підхід до формування та застосування експериментальної та інноваційної форм пізнання у галузі тваринництва, допомагає у поетапному оформленні дисертаційної роботи.

Мета навчальної дисципліни - підготовка аспіранта до виконання самостійної наукової чи викладацької роботи.

В завдання вивчення дисципліни входить: опанування сучасними методами аналізу науки і вищої освіти; положень Болонської декларації стосовно ролі науки в житті суспільства; методами наукових досліджень; плануванням зоотехнічного експерименту; проведення науково-господарських дослідів; систематизацією, біометричною обробкою і аналізом результатів досліджень; оформлення прав на інтелектуальну власність, оформлення науково-дослідної роботи та дисертації.

Інтегральною компетентністю є здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у професійній діяльності з технології виробництва і переробки продукції тваринництва у процесі навчання та у реальних умовах, що передбачає проведення досліджень та впровадження інновацій, які характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проводити дослідження на професійному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність критично сприймати та аналізувати наукову інформацію, генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності спеціальності :

- здатність планувати, організовувати та проводити наукові дослідження, обробляти, публікувати та патентувати їх результати;

- здатність проведення фахового аналізу наукових досліджень, різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних матеріалів з технології виробництва і переробки продуктів тваринництва;
- здатність виконувати, аналізувати та критично оцінювати результати експериментальної роботи;
- здатність формувати структуру дисертаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення в часовому вимірі;
- здатність висвітлювати результати наукових досліджень у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях.

Програмними результатами навчання є:

- обробляти статистично отримані результати наукових досліджень з використанням інформаційних технологій.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

- *знати*: методологію та методи наукової роботи, правила їх застосування;

- *вміти*: користуватись науковою літературою; складати тематичний план використання наукової роботи; підбирати тварин для дослідів, формувати з них піддослідні групи, виконувати всі передбачені планом дослідження; проводити біометричну обробку отриманого цифрового матеріалу, систематизувати, аналізувати; оформляти у вигляді наукового звіту, огляд літератури, наукових публікацій та дисертації.

Програма навчальної дисципліни реалізується через викладення теоретичного матеріалу та проведення практичних занять. Навчальним планом на вивчення дисципліни відведено 150 годин., в тому числі лекційних -16, практичних - 16, самостійної роботи - 118год.

Формою підсумкового контролю є іспит.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	Усього го	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	лаб	п	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Атестація 1. Теоретичні основи методології досліджень													
Тема 1. Наука як предмет пізнання дійсності	10	2				8	10						10
Тема 2. Методологія наукового дослідження.	10	2				8	10	1	1				8
Тема 3. Методи наукових досліджень у тваринництві	16	2				14	16	1					15
Тема 4. Розробка методики і робочого плану досліджу	14	2		2		10	14		1				13
Разом за атестацією 1	50	8		2		40	50	2	2				46
Атестація 2. Методика організації та узагальнення зоотехнічних досліджень													
Тема 5. Організація і проведення дослідів на тваринах	28	2		6		20	28	1	1				26
Тема 6. Виробнича перевірка результатів досліджень і впровадження їх у виробництво	18	2		2		14	18	1	1				16
Тема 7. Літературне оформлення результатів наукових досліджень.	24	2		2		20	24						24
Тема 8. Дисертаційна робота: структура та особливості оформлення	30	2		4		24	30						30
Разом за атестацією 2	100	8		14		78	100	2	2				98
Всього	150	16		16		118	150	4	4				142

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Наука як предмет пізнання дійсності, як сфера діяльності людини.

Наука як особливий вид пізнавальної діяльності людини. Виникнення та розвиток науки. Мета та функції науки. Наукознавство та його розділи. Форми організації та управління наукою в Україні. Теоретичні та методологічні принципи науки. Види та ознаки наукового дослідження. Класифікація наук: фундаментальні і прикладні, природничі, суспільні, комплексні.

2. Методологія наукового дослідження.

Поняття про методологію та метод наукового дослідження.

Методи емпіричного рівня дослідження: спостереження, опис, порівняння, розрахунок, вимірювання, експеримент. Методи теоретичного пізнання: аксіоматичний, гіпотетичний, формалізація, абстрагування, ранжирування, узагальнення, історичний, метод системного аналізу. Загальнологічні методи і прийоми дослідження: аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, системний підхід, статистичні методи. Експеримент, як один із основних методів наукових досліджень. Природні, штучні, лабораторні та виробничі експерименти

3. Методи наукових досліджень у тваринництві.

Принципи класифікації методів постановки досліджень з технології виробництва продукції тваринництва. Вибір методу досліджень. Метод періодів, його суть, переваги та недоліки. Особливості формування груп та схема проведення досліду методом періодів. Вивчення перетравності кормів методом періодів. Метод пар-аналогів та збалансованих груп: підбір тварин, схема

дослід. Метод мініатюрного стада. Призначення зрівняльного, перехідного основного та заключного періодів дослід.

4. Розробка методики і складання робочого плану дослід.

Структура методики наукових досліджень. Визначення мети і завдання досліджень. Обґрунтування схеми дослід і основних показників та способів їх визначення (спеціальні методики). Журнали для обліку показників дослід. Складання кошторису витрат коштів при проведенні дослід. Робочий (календарний) план виконання робіт. Потреба в реактивах, приладах, тваринах, приміщеннях, кадрах.

5. Організація і проведення дослідів на тваринах. Досліди з великою рогатою худобою (корови, бугаї-плідники, молодняк). Досліди на свинях (матки і кнури-плідники, молодняк). Досліди з вівцями (вівцематки, молодняк овець). Досліди з кіньми, птицею, бджолами. Організація і проведення наукових дослідів на лабораторних тваринах.

6. Виробнича перевірка результатів досліджень і впровадження у виробництво.

Виробничий дослід, його особливості. Організація та проведення виробничої перевірки наукових досліджень. Обробка даних і економічна оцінка результатів. Впровадження результатів наукових досліджень. Основні рівні впровадження наукових досліджень: державний, окреме підприємство, навчальний процес.

7. Літературне оформлення результатів досліджень. Види наукових праць. Методика написання наукової статті для опублікування в журналі і збірнику наукових праць. Матеріали на наукову конференцію (тези-повіді). Написання наукового звіту, рецензії і їх зміст.

Оформлення технічних умов, патентів. Рекламування результатів досліджу.

8. Дисертаційна робота: структура та особливості оформлення.

Структура дисертаційної роботи. Вимоги до структурних елементів дисертації. Вимоги до автореферату дисертації.

Вимоги до захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Організація проведення досліджу на тваринах в умовах ферми.
2. Організація проведення контрольного забою тварин, відбір зразків органів і тканин для лабораторних досліджень
3. Методики-визначення показників якості м'яса.
4. Методики визначення показників якості молока.
5. Організація і проведення дослідів на різних сільськогосподарських тваринах, птиці та інших об'єктах вирощування.
6. Методики морфологічних досліджень органів і тканин тварин.
7. Літературне оформлення результатів досліджень.
8. Кандидатська дисертація: структура, особливості написання окремих розділів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів:

- частково-пошуковий (евристичний) – за завданням викладача здійснюється пошук інформації в джерелах науково-технічної літератури, в Інтернеті;

- дослідницький – визначення фізико-хімічних властивостей молока, м'яса;

- репродуктивний – застосування освоєного теоретичного матеріалу на практиці.

- активні методи навчання – використання технічних засобів навчання (мультимедійні лекції), диспути з проблемних питань за будь-якою темою в рамках дисципліни чи майбутньої спеціальності, перевірка контрольних робіт з самооцінкою знань та роботою над помилками; використання навчальних та контрольних тестів з використанням комп'ютера та системи Сократ;

- інтерактивні методи – творчі та проблемні завдання, науково-дослідна робота гуртка, підготовка тез на конференцію, участь в роботі конференцій.

Діагностика знань студентів здійснюється з допомогою:

- усних опитувань на практичних заняттях;

- письмового проміжного контролю;

- комп'ютерного підсумкового тестування.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кирилів Я. І., Паскевич Г. А., Гутий Б. В., Барило Б. С. Основи наукових досліджень та патентознавство. Львів, 2012. 246с.
2. Яблонський В. А. Методологія наукових досліджень. К.: Агроосвіта, 2014. 23с.
3. Яблонський В. А., Яблонська О. В. Методологія і методи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. К., 2014. 512с.

Додаткова

1. Аксютіна В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В., Тропіна О.М. Інтелектуальна власність К.: Дніпро, 2018. 133с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. К.: ЦНЛ 2016. 142 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навчальний посібник . Суми, 2016. 260 с.
4. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д.. Методологія наукових досліджень. К.: Ліра 2018. 352
5. Мельник В. В. Науково-організаційні засади розвитку птахівництва другої половини ХХ - початку ХХІ ст. Монографія. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2019. 310 с.
6. Методика дослідної справи у бджільництві: Навчальний посібник [Броварський В.Д., Бріндза Я., Отченашко В.В., Повозніков М.Г., Адамчук Л.О.]. К.: Видавничий дім «Вініченко», 2017. 166 с.
7. Методологічні основи та методи наукових досліджень у ветеринарній гігієні, санітарії та експертизі: навчально-методичний посібник [Антоненко П.П., Доровських А.В., Високок М.П., Милостивий Р.В., Калиниченко О.О., Василенко Т.О.Дніпро]: «Свідлер А.Л.», 2018. 276 с.
8. НАКАЗ 12.01.2017. № 40. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки [№ 759 від 31.05.2019](#)).
9. Петриченко О.А. Методологія дослідження виробництва продукції молочного скотарства . Ефективна економіка. № 12, 2016.
10. Постанова від 6 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

11. Постанова від 21 жовтня 2020 р. № 979 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р.» № 567 і від 6 березня 2019 р. № 167.

12. Романадзе Л. Д., Цибульов П. М., Кулініч О. О. Інтелектуальна власність. К: Олдіплюс 2016. 424.

13. Швецова-Водка Г. Новий стандарт "Видання. Основні види. Терміни та визначення понять". *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 12. С. 28-34. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_12_11.

14. Яблонський В.А., Яблонська О.В. Вища освіта в контексті нових викликів. Науковий вісник ЛДУМіБТ імені С.З.Гжицького , 18 (2 (69)), 248-251.

15. Яремчук О.С., Лютка Г. І., Поліщук Т.В. Методологія та організація наукових досліджень у ветеринарній гігієні, санітарії та експертизі: навчальний посібник. – Вінниця: ВНАУ, 2020. 297 с

16. Gladiy, M. V., Polupan, Y. P., Kovtun, S. I., Borodai, V. P., & Borodai, I. S. (2020). THEORIST, PRACTITIONER, ORGANIZER OF EXPERIMENTAL WORK IN ANIMAL HUSBANDRY OF UKRAINE. *Animal Breeding and Genetics*, 59, 5-16.

17. Ibatullin, I. I., Omelian, A. M., & Sychov, M. Y. (2017). Impact of different levels of arginine on zootechnical indices and slaughter characteristics of young quails. *Ukrainian Journal of Ecology*, 7(1), 37-45.

18. Ibatullin I. I., Zhukorskyi O. M., Bashchenko. I., et.al. (2017). Methodology and organization of scientific research in animal husbandry. Kyiv: Ahrar. Nauka. 327 p.

19. Kovalchuk, I., Dvylyuk, I., Lecyk, Y., Dvylyuk, I., & Gutyj, B. (2019). Physiological relationship between content of certain microelements in the tissues of different anatomic sections of the organism of honey bees exposed to citrates of argentum and cuprum . *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 10(2), 177-181.

20. Lesyk Y, Ivanytska A, Kovalchuk I, Monastyrskaya S . (2020) Hematological parameters and content of lipids in tissues of the organism of rabbits according to the silicon connection. *Ukrainian Journal of Ecology*, 9(2), 127–135.

21. Mnisi, C. M., & Mlambo, V. (2018). Growth performance, haematology, serum biochemistry and meat quality characteristics of Japanese quail (*Coturnix coturnix japonica*) fed canola meal-based diets. *Animal Nutrition*, 4(1), 37-43. <https://doi.org/10.1016/j.aninu.2017.08.011>.

22. Oliyay A. V., Skliarov P. M., Masiuk D. M., et.al. (2020). Effect of β -mannanase enzyme supplementation on the morphofunctional state of broiler chickens' immunocompetent organs. Regul. Mech. Biosyst., 11(4), 579–587.

Інформаційні ресурси

1. Вища атестаційна комісія України –<http://vak.org.ua/>
2. Законодавча база Верховної Ради України – <http://zakon0.rada.gov.ua/>
3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk> .
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/> .
5. БД SCOPUS – <http://www.scopus.com>
6. Пошукова система GOOGLE АКАДЕМІЯ – <http://www.scholar.google.com.ua/> .
7. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ) – <http://www.nplu.org/>
8. Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – <http://www.ukrbook.net/>
9. Веб-сайт „Бібліотеки в мережі Internet” <http://library.zntu.edu.ua/reslibrel.html> 17
10. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки <http://lyapota.boom.ru/lib.htm>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Сироватко Катерина Максимівна

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ

Набір і редагування авторські

Технічний редактор

Верстка

Підписано до друку Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Наклад прим.

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі Вінницького
національного аграрного університету 21008, м. Вінниця, вул.
Сонячна, 3

